

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYVE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

· AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Tanulmányúti kirándulásunk az erdélyi szászok közt.

Irta: Szász Ferenc.

Az első napon kellene kezdem a beszámolót s úgy folytassam naplószerűen, de másképpen egyeztünk meg, aminek én nagyon örvendek, mert azt, amit egy gazda kell lásson, — ha nem is láttam, legalább néztem — megpróbálom leírni, de azt a mintaszerű szervezett séget, amely kedves szász gazdatársainkat egy táborba tömöríti egy sokkal hivatottabb toll dr. Nagy Endre a mi fáradhatatlan vezetőnk; a sok szép természeti szépséget, kedves epizódokat, öreg várak, templomok, múzeumok beszédes emlékét pedig kiránduló társaságunk poétalelkű ifju tagja gr. Wass Albert írja meg.

A szász lakóházon és gazdasági udvaron kezdem. Az utcáról nézve nagyon egyformák a szász házak, rendszeren egyik végükkel néznek az utcára, de vannak olyanok is az újabbak között, amelyek frontjukkal. Szilárd kő és téglá építmények több szobás beosztással, rendszeren cserépfedéllel. A kapu boltíves, nagy frontos házaknál fedett s amint belépünk rajta, a lakóházzal teljesen összeépítve látjuk az összes gazdasági épületeket, u. m.: szerszám kamrát, esetleg kis helyet, hol apró-cseprő szerszám- és eszközjavításokat maga a gazda végez s ilyen műhelyt Bloos György uramnál Nagyekemezőn olyant láttunk, hogy furógép, gyalupad, szijgyártópad, kézvonógép is volt benne, sőt egy farönkemelő szerszám is, melyet később fogok leírni. A szerszámkamrában nagy a rend: ekék, permetezőgépek, apróbb gazdasági gépek mind szépen kitisztítva és leolajozva várják az újabb munkát. Az istállók építésénél nagy súlyt helyeznek a tisztaságra, miért is nem kimélik a betont sem a padozatnál sem a jászlaknál s különös súlyt helyeznek arra, hogy a *higürülékből* semmi sem menjen veszendőbe, hanem direkt folyon egy betonozott kútba. — Efelé a higürülék gyűjtő kút felé építik sok helyen az árnyékszéket is! A trágyatelep sok helyen fedett, fentemlített gazdaságban még zárt falak közé is van építve s most épül feléje a tyukól, hogy télen meleg helyen legyenek a majorságok. A fedetlen trágyatelepek *trágyalevét* rendszeren a telep közepén lévő kútból öntözik a telepre csatorna segítségével. A higürüléket direkt viszik ki a mezőre szórószerkezettel ellátott hordókkal. Az istállók berendezése többféle, újabban egész alacsony jászlakat építenek, hogy a marha lehajolva egyik s egyenesedjék

a háta. Medgyes vidékén, hol kevés az alom, mert az üvegyárak mind összevásárolják a szalmát, külön trágyacsatornával építik az istálló padozatát u. n. hollandi módszer szerint, hol a jászoltól az állatok álláshelye egész a mögöttük futó 40 cm. széles trágyacsatornáig 185 cm. s így kénytelenek odaüriteni. A jászlak mindenütt úgy vannak elhelyezve, hogy előlről lehessen etetni a teheneket s ez *egyedenkénti* takarmányozásnál rendkívül fontos! Az egyedenkénti takarmányozás keresztülvitelére használják az u. n. Grabner-féle láncokat. (Érdeklődni lehet az E. Sz. G. E. árucarnokánál Nagyszében) Ennél a kikötési módnál evés közben nem kapkodhat a marha szomszédjához. A betonpadozat be van burkolva fahidlással, hogy az állás kényelmesebb legyen és ne legyen sik. — Ilyen berendezéseket láttunk Theil Ede és Connert Testvérek urak istállóiban Medgyesen, továbbá Fehéregyházán Orendi Ottó urnál.

Sertésólak kisebb gazdaságokban szintén az épületsorban vannak, eltérőleg a sváboknál látott szabad félszerekbe állított kutricáktól — zárt falak között.

Nagyobb gazdaságokban természetesen külön vannak az egyes istállók.

Az elcséplendő gabona, a takarmány, nagyobb gépek, szekerek elhelyezése különálló csűrökben történik.

Újabban terjed a silók (takarmánytornyok) építése. Orendi Ottó urnál láttunk 2 darabot, melyet üreges beton téglából épített köralakba. Az egyiknek 5 m. az átmérője, 8 m. a magassága s elég 24 drb marhának, a másik 7 m. átmérőjű, 10 m. magassága s elég 60 marhának 6 hónapi takarmányozására a benne lévő silózott takarmány. A silók nagyságának tervezésénél elv legyen, hogy 1 m³ silózott takarmány kb. 800 kg. és hogy 30—40 kg.-t fogyaszthasson el egy állat naponta. Kisebb gazdaságok épületekbe beépített silókamarákkal oldják meg a kérdést, melyek sokkal olcsóbbá kerülnek. Ilyent láttunk nagyobbban a medgyesi földmív. iskolánál és kisebbben Schenkel György szász-kézdí gazdánál.

Külön épített silóknál fő a masszívuság mellett az izolálás, nehogy megfagyjon télen a takarmány, az istállóba beépített takarmánykamráknál csak a masszívuság játszik szerepet. Silóktakarmányról és silózásról később lesz szó.

Kisgazdaságoknál az istállók padlása magtárul szolgál, miért is sok helyen vastraverzes a gerendázat.

Általában a szász gazdák rengeteg tőkét fektetnek épületeikbe — az ükunokák részére

is megépítik masszív épületeiket — de ha igaz az a mondás, hogy a szász, ha nincs mit építsen, hát lebontja a házat és újra építi, hát akkor hiába építik — pedig igaz kell legyen, mert különösen gazdasági épületeikben mindig keresik s meg is csinálják a jónál jobbat.

(Folyt. köv.)

A nemesített buzafajták célfudatos használatáról.

Irta: Dr. Konopi Kálmán.

Amikor a gazdák először kezdtek a nemesített buzafajták termelésével foglalkozni, a „nemesített buza” gyűjtőneve alá foglalt fajtákat legtöbbször így összesítve könyvelték el szakismereteik tárházában s így állították szembe a „régiz gazdasági nem nemesített buzák” csoportjával. Csak később kezdett a köztudatba átmenni, hogy a nemesített buzák csoportjában is nagy különbségek vannak az egyes fajták között, amiknek az ismeretére épp úgy szüksége van a gazdáknak, mint az állatfajták különleges tulajdonságainak ismeretére.

A nemesített fajtáknak lehetnek olyan tulajdonságaik, amelyek bizonyos körülmények között elsőrendű fontosságúak, míg másutt mellékesek. Így például a fagyállóság ott, ahol a kemény hidegek gyakoriak, elengedhetetlen követelmény, enyhébb éghajlatu vidékeken mellékes. Ennek a követelménynek lehetnek fokozatai. Például egy máskülönben kitűnő minőségű, vagy bőven-termő buzát akkor is felvehet egy gazdaság termelt fajtái közé, ha a kivételesen szigorú telek egy kissé meg is ritkítják. Csak az egész területet nem volna tanácsos ilyenl bevetni, mert akkor egy kemény tél érzékeny károsodást okozna.

A bőtermőség a háborus szükség éveiben legfontosabb tulajdonság volt, amelynek érdekében a jó minőség iránti igények sokszor háttérbe szorultak. Ma már a minőség egyenrangú fontosságúvá lett a bőtermőséggel s csak ott és csak annyiban maradt másodrangú követelmény, ahol és amely mértékben kisebb igényű fogyasztók szükségletei kielégítésre termelik.

A koránérés elengedhetetlen követelmény ott, ahol a buza későn lekerülő elővetemény után kerül a földbe. Korábbi vetés esetén a valamivel (de nem sokkal!) lassabb fejlődési időtartam nem hiba, sőt a bőtermőséggel összefüggő, kívánatos tulajdonság is lehet.

MINERVA

Biztosító P.-t. Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviselők:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviselők: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

A szalmaerősség tápanyagokban gazdag talajban, nitrogényűjtő növények után, korán elvetett búzánaál igen fontos tulajdonság, későbbben, soványabb földbe kerülő búzánaál ettől a követelménytől eltekinthetünk, mert ott a finomabb alkatu buza sem fog normális időjárás esetén megdőlni.

Vannak fajták, amelyeknek termésadatai végletek között ingadoznak. Ennek egyik oka lehet a tul erős bokrosodás. Az ilyen búzák kedvező ős és tavasz esetén sok kalászt fejlesztenek, amelyekben sok buzaszem várja további fejlődéséhez a kellő mennyiségű tápanyagokat és megfelelő időjárást. Ha ezt megkapja: rekordtermés az eredmény, ha nem: ocsu kerül a magtárba. Tanulságos volt ebben a tekintetben 1925—26-ban két megfigyelés alatt álló tenyésztörzsem viselkedése. 1925-ben a 89-es volt egy parcellasorozatban a legbővebben termő. 1926-ban borsós őszi keverék után, ahol a nedves időjárás miatt a legtöbb fajta erősen megdőlt és megszorult, utolsó helyre került. Csak 500 kgr. szorult szemet termett, szemben a 146-os törzs 1190 kgr. normális szemnagyságu termésével. — A szemnagysági elemzés a következő képet mutatta:

	146	89
2'5 m/m-nél vastagabb (I. oszt.) szemek %/a — — — — —	82'—	23'—
2—2'5 m/m közötti (II. oszt.) szemek %/a — — — — —	16'5	63'5
2 m/m. alatti (III. oszt.) szemek %/a — — — — —	1'5	13'5
	100'—	100'—

Vannak buzafajták, amelyeknek sikerminősége tiszta feldolgozás esetén nem a legjobb, ellenben kiválóan alkalmas a nyugateurópai lágyabszemű búzák lisztjének megjavítására. Ennek a típusnak nagy jelentősége lehet ott, ahonnan a termés kivitelre kerül. Viszont azokon a vidékeken, ahol a belföldi nagybúgényű fogyasztás számára vásárolnak, vagy ahonnan a malmok közvetlen (keverékmentes) feldolgozásra szánt lisztet visznek külföldre; egy más jellegű sikért tartalmazó buzafajta termelése lesz helyénvaló.

Olyan dolgok ezek, amiknek szemmel-tartása mellett egy ország buzatermelésén nagyot lehetne lendíteni s gabonakereskedelmének jóhírért magas fokra lehetne emelni. Ennek keresztülvitele azonban, sajnos, a mi elaprózott, sok fából faragott viszonyaink között több fáradságba kerül és nagyobb odaadást igényel, mint szerencsésebb és egészségesebb viszonyok között. Kicsiben azonban minden gazda korlátlan (!) diktátor a maga portáján s néhány évi kísérletezéssel könnyen megvalósíthatja, hogy minden buzatábláján az a fajta teremjen, amely oda leginkább való.

A kapálásról.

Irtá: Blitiera Miklós dr.

A szárazság elleni küzdelemben a gazda egyik leghathatósabb fegyvere a kapálás. A szántóföld gyomnövényei szintén ezzel irthatók legtökéletesebben. Mindkét céljának azonban csak akkor felelhet meg a kapálás, ha jókor és jól végezzük.

Ha nedves földet kapálunk meg, ezzel egyik célt sem érhetjük el, nem segítünk, sőt rontunk vele. A kapálás nyomán a kelleténél nedvesebb talaj nem lesz porhanyó, hanem hantós, rögös, a lábnyomokban pedig keményre összetömődött. Nem keletkezik a felületen olyan laza, nyílt réteg, mely az elpárolgást megakadályozná, a földet később a kiszáradástól védené. Nem irtja a nedves földön a kapálás a gyomnövényeket sem, mert azok, ha helyükből a kapa ki is vágja, újra megeredhetnek. A kapálást olyan időben végezzük jókor, amikor a talaj sem nem nedves, sem egészen ki nem száradt. Ilyenkor a felét tartalmazza annak a

vízmenyiségnek, amelyet normálisan vissza képes tartani. A gyakorlat a talajnak ezt az állapotát „szikkadt”-nak mondja és arról ismeri föl, hogy a föld nem tapad az eszközre, hanem a kapa nyomán széjjel omlik. Az első kapálások idején még számíthatunk szikkadt talajra, később már bizony száraz a föld. Sok gazda azt tartja, hogy a száraz földet nem érdemes, sőt nem is jó kapálni. Pedig ennek éppen az ellenkezője igaz. Mentől nagyobb a szárazság, annál nagyobb szükség van a kapálásra. Az állandóan porhanyóan tartott felső talajréteg védi az alsót a kiszáradástól. Senkit ez meg ne tévesszen, hogy a kapa friss földet vet fel és ez utóbb kiszárad. Ez igaz ugyan, de a kapálás azért nem szárít. Valami kis nedvesség ugyan elvész, de ez elenyésző kevés ahhoz, amennyinek elpárolgását a porhanyó felső talajréteg megakadályozza.

A kapálás idejének helyes megválasztásával összefügg az a kérdés, hogy hányszor kell kapálni. Erre általános érvényű választ nem lehet adni. Annyiszor, valahányszor sebes eső a földet összetömi, vagy azt a gaz felveri. Néha két kapálás is elég, máskor 3 is kevés. Függ ez a talaj összetételétől (kötött földön gyakrabban szükséges), annak művelési állapotától (gazos földet többször kell) és az évi időjárástól.

A kapálást akkor végezzük jól, ha az a vele elérendő célnak megfelel. Az első kapálás (sarabolás) sekélyen járó talajmunka; célja a porhanyítás és gyomirtás. Ilyenkor még a művelt növény is apró, gyenge. Vigyázni kell arra, hogy durva munkával helyéből ki ne ingassuk, csucshajtását földdel le ne fedjük. Csak ha kézi kapával dolgozunk, akkor birunk kellően ügyelni, azért a sarabolást így is szokás végezni.

A későbbi kapálások alkalmával már mélyebben járjon az eszköz. Olyan nagy óvatosságra sincs szükség, mert a kapálandó növény erősebb.

Nem elegendő a sorok között megkapálni, hanem a növények között is meg kell a földet lazítani, a gyomokat irtani. Ezt legtökéletesebben akkor érhetjük el, ha négyzetbe (fészekbe) vetünk.

Arra is vigyázni kell, hogy a kapáláskor a lábnyomok helyén a föld össze ne tömődjön. Ezt kétféle módon érhetjük el. Vagy háttal állítjuk be a munkásokat és azok mindig kapálatlan földön járva, hátrafelé haladva dolgoznak. Vagy pedig — mert az előbbi nehéz megszokni — a kapás előre halad ugyan, de nem azt a sort kapálja, amelyiken jár, hanem a mellette levőt. A következő kapás pedig abban a sorban dolgozik, amelyen az előtte haladó jár, így annak lábnyomait fellazítja.

Jó munkát csak jó eszközzel lehet végezni. A használt kapák alakja vidékenként más és más. A baj azonban az, hogy a kapa alakját a „szokás” határozza meg, nem a célszerűség, (talajnem, elérendő hatás).

A kapások rendszerint saját eszközeikkel dolgoznak, legtöbbször szivalaku kapával. Lévé minden kapásnak más eszköze (egyiké kicsi, másiké nagy, uj vagy kopott) egyenletes talajmunkát végezni nem lehet. Ezért igen helyes az, ha a gazda (egyforma) szerszámjával dolgozik.

A szivalaku kapát, hogy nagyot fogjon, rendszeren mélyen vágják a földbe. Ez különö-

sen olyan növényeknél baj, amelyeknek a talaj felszínével párhuzamosan terjedő gyökerei vannak (pld. kukorica). Jobb ilyenkor — ha a talaj nem túlkötött, kemény — csapott orru kapával dolgozni.

Arra is vigyázni kell, hogy a kapával aprót fogjanak, az jól porhanyitson. Különösen átalányban végzett kapálásnál szeret a kapás hosszút fogni és az eszközt maga felé húzva a munkát „elnagyolja”.

A jól végzett kapálás tökéletes, de igen drága munka. Ezért a gazda csak akkor végzi, amikor elkerülhetetlen, sőt még akkor is iparkodik velé takarékoskodni.

Igy van ez rendjén, amíg a takarékoság nem megy a munka rovására.

A takarékoság egy igen jó, de kevésbé ismert módja a kézi tolókapák használata. Sajnos, ezek a jó eszközök csak igen lassan bírnak elterjedni. Pedig különösen a kisgazda látná nagy hasznukat. Sokkal gyorsabb és mégis jó a velük végzett munka.

A tolókapákkal (Planet-kapával) való munkánál arra kell ügyelni, hogy azt ne simán, hanem apró lökésekkel tolja maga előtt a munkás. (Huzamosabb munkánál, egész nap dolgozva, férfierő kell hozzá).

Akinek sok a kapálni valója, kézi tolókapával sem bír vele, annak lókapára van szüksége. Ennek munkateljesítménye még nagyobb, de vele már nem lehet olyan gondosan dolgozni, mint kézi erővel. Ezért első kapálásra nem való.

Vannak többsoros kapológépek is. Ezek használatánál azonban arra kell ügyelni, hogy pontosan annyi sort kapáljanak, ahányat a vetőgép vetett. Ennek nyomán járjon. Csak így lehet velők az esetleges elgörbült sort követni és egész sávok kivágását megakadályozni. Használatuk csak alacsony növésű növények kapálásánál lehetséges, amelyek a gép alatt elférnek (pld. répa, de már a kukorica csak addig, amíg meg nem nőtt).

Van tehát sok mód arra, hogy a kapálást, ezt a fontos és bizonyos esetekben elkerülhetetlen ápolási munkát jól is, de azért olcsón elvégezhessük. Keressük ennek útjait, mert ne feledjük, hogy „ami a kertben az öntözőkanna, az a szántóföldön a kapa”.

A vadrepce irtása mésznitrogénnel.

— *Mutatvány Gyárfás József legújabb megjelent munkájából: A vadrepce sikeres irtása. —*

Fiatal korában a vadrepce egy-kémi szerekekkel is irthatjuk, még pedig vagy permetezés, vagy beporzás útján. E szerekek a vadrepce és más nem pázsitfűféle gyomok leveleit, ahol érik, megperzselik és ezáltal a gyomnövényeket vagy egészen, vagy jórészt tönkreteszik, míg a kalászosoknak vékony viaszréteggel bevont hegyes és felálló leveleiben nagyobb kárt nem okoznak.

A kémiai szerekekkel való irtáshoz a legjobb azt az időpontot választani, amikor a vadrepce javarésze 4—5 levelét kifejlesztette, azaz a két sziklevelén kívül legfeljebb még 2—3 levelet hajtott; a kalászos ekkor rendszeren tenyéryi magas.

Míg Délfranciaországban e gyomot jóformán csak kénsav-permetekezéssel irtják, addig Németországban újabban inkább beporzással ölik a vadrepce.

Ez kényelmesebb eljárás, mint a permetezés, hiszen az oldatoknak nagyban való készítése körülményes, a permetezésre szolgáló sok víz fuvarozása is bajos, a permetezők is drágák.

Viszont a permetezés a gyomban mindig nagyobb kárt okoz, mint a beporzás. A szétpermetezett oldat egyenletesebben éri a gyomnövényt és ezért jobban roncsolja. Azonban a porozás is alapos irtást eredményez,

Cséplőgép,

kazal-, sátor- és kocsitakaró

vizmentes ponyvák,

gabonaszák, tömlő, gyári lerakát

SPITZER IZRAELNÉL

Oradea-Nagyvárad

156

Fiók üzlet: Satu-Mare

ha jól megválasztjuk az irtóanyagot, azt lehető finoman elosztva osztjuk szét, ha továbbá a kiszóráshoz eltaláljuk a helyes időt és ha végül az irtószer a vadrepcére tapad és ott feloldódik.

Az utóbbi okból a beporzást a korai hajnali órákban, harmatban kell végezni, amikor a növények nyirkosak, a levegő csendes és verőfényes meleg napra számíthatunk. Csak addig porozhatunk, ameddig a harmat fel nem száradt, szóval amíg az irtópor a levelekre tapad.

A poralaku irtószer alkalmazásánál tehát még rövidebb időhöz vagyunk kötve, mint a permetezésnél.

Ha a beporzást forró napsütés követi, a széthintett ölöszer roncsoló hatása a vadrepcére sokkal nagyobb lesz, mint borult időben. Esőben, illetve ha a kiszórásra rövidesen megindult az eső, öltő hatást nem várhatunk, mert az eső a maró port lemossa. Gyenge eső után azonban az ég kiderültével kiszórhatjuk az irtószert, ha az eső a növényekről már lecsepegett, de azért azok még vizesek.

A német gazdák a gyomirtó beporzásra ujabban inkább olyan anyagokat kezdenek használni, amelyeknek nemcsak maró, de egyben trágyázó hatásuk is van, vagyis egyes műtrágyákat alkalmaznak vadrepcéirtásra.

És pedig leginkább mésznitrogénnel, vagy az ugynevezett porkainittal, esetleg a kettő keverékével szórják felül kalászosaikat, amikor bennük a vadrepcé még zsenge, csak pár levelében van.

A mésznitrogénből — a vadrepcé mennyisége és fejlettsége szerint — kat. holdankint 50—60 kg-tól kezdve 100—120 kg-ot, kaintól 250—600 kg-ot szoktak felülszórni. A leghatásosabbnak mondják a két műtrágyának az említett mennyiségekben való keverékét. Az összekeverést csak közvetlenül az elszórás előtt szabad végezni.

A mésznitrogén roncsolóbb a kaintnál. A mésznitrogéntől a kalászos megsárgulni, sőt megperzselődni is szokott, de ezt — különösen esőre — csakhamar kiheveri és sötétzöld színt ölt, amikor a mésznitrogén trágyázó hatása érvényesülni kezd. E trágyázó hatás előmozdítására jó a mésznitrogént kiszórása után pár napra beboronálni.

A mésznitrogént — kellemetlen porzásának meggátlására — olajozva is szállítják. Vadrepcéirtásra a nem olajozott hatásosabb, mert finomabban és jobban oszlik el, gyorsabban is feloldódik. Mégis egyes német gazdák vadrepcéirtásra is inkább az olajozott

mésznitrogént használják és az eredménnyel meg vannak elégedve.

Maró hatása és porzása miatt a mésznitrogént rendszeren műtrágyaszóró géppel hintik el. Hogy a szél a mésznitrogént ne hordja, a gépre alul szélfogó deszkákat szerelnek, vagy a gépet a vetés tetejéig érő, de magát a vetést már nem seprő régi ponyvával, vagy nagy öltésekkel összevarrt zsákokkal aggatják körül, amelyeket alul valami nehezéssel látnak el.

A vadrepcé beporzására azonban csak nagyon kurtá idő, egy két hét, azon belül is csak kevés reggeli óra áll rendelkezésre. Rendszeren rászorulunk tehát arra, hogy a mésznitrogént ne csak géppel, de kézzel is kiszórassuk.

A kiszórást csak szélcsendes időben szabad végezni. A szóró munkások a mésznitrogén maró hatása ellen kesztyűvel, illetve kezüknek egyéb bebugyolálásával védekezzenek, vagy legalább olajjal, zsirral, esetleg faggyúval kenjék be jól vetőkezüket és arcukat. Sebes kézzel vagy mezziláb sem szabad mésznitrogént szórni. Ügyelni kell arra, hogy a szembe se hulljon, ahol gyulladást okozhat. Ellene jó az olyan védőszemüveg, amely szorosan tapad az archoz. A mésznitrogén kiszórása alatt és közvetlenül utána a munkások szeszt ne igyanak, mert különben a belehelt mésznitrogénportól muló rosszullét fogja el őket.

A mésznitrogénszóráshoz a munkások óeska ruhát öltsenek, vagy védjék meg ruhájukat ráillesztett, illetve rákötött ponyva- vagy zsákarabokkal. Bőszáru nadrágnál a nadrágszárát, továbbá kabát ujjait madzaggal szorosan le kell kötni.

A vadrepcés vetésre kiszórt, szóval a levegőn pár napig álló mésznitrogén trágyaértékéből veszik, de azért tőle a trágyázó hatást elvitatni nem lehet. Különösen akkor nem, ha eső a földbe mossa, vagy ha pár nap multával, miután megtette kötelességét, vagyis a vadrepcét előlte, beboronáljuk. Mindamellet mégis kisebb a mésznitrogén termésközpontú hatása akkor, ha a vadrepcéirtás végett szórjuk felül, mintha fejtrágyának adjuk.

Ez az eltérő hatás onnét van, hogy e két esetben a mésznitrogént nem egyformán alkalmazzuk. Vadrepcé irtására harmattól vizes növényekre kell szórni a mésznitrogént, amikor attól az árpa és a zab is szenved és csak a kiszórás után kívánunk napos időt. Fejtrágyának pedig legjobb a mésznitrogént akkor elhinteni, amikor a növényzet száraz, az ég borult és esőre van kilátás. A fejtrá-

gyának adott mésznitrogént továbbá rögtön be kell boronálni a nitrogénvesztés elkerülésére, amely meleg időben feltétlenül bekövetkezik, míg a repceirtásra kiszórt mésznitrogént a felületen kell 4—5 napig hagyni, hogy lehető sokáig hasson a vadrepcére.

E kisebb trágyahatás miatt azonban nem gondoljuk azt, hogy mésznitrogént vadrepcéirtásra nem gazdaságos használni. Ellenkezően, nagyon érdemes ilyen irányban kísérletezni mindazoknak, akik egyrészt vadrepcés, másrészt sovány talajon gazdálkodnak.

Gyenge erőben lévő, rosszul trágyázott, kizsárolt földön a termésnek kellő fokozására — a foszforsav- és esetleg a kálitrágnán kívül — nitrogénműtrágyát is kell adni, árpa és zab alá is. Ha a nitrogénműtrágyák között választásunk a mésznitrogénre esett, vadrepcés talajon kár lenne ki nem próbálni, nem érünk-e el a mésznitrogénnel nagyobb eredményt a tavaszi kalászosoknál akkor, ha a nekik szánt mésznitrogént vagy annak egy részét vadrepcéirtás céljából harmatban felülszórjuk. Ha a mésznitrogén közvetlen trágyahatása ekkor kisebb is lenne, ezért bő kárpótlást nyújt azzal, hogy egyben a vadrepcét is irtja, ami újabb termésközpontú jelent. Viszont ha a mésznitrogént a vetés előtt adjuk, vagy ha fejtrágyának akkor szórjuk ki, amikor a vetés száraz és kiszórás után rögtön beboronáljuk, ez esetekben a mésznitrogénnel nemcsak hogy nem irtjuk a vadrepcét, hanem még tápláljuk, hizlaljuk is.

A mésznitrogén nem való minden talajra. Tevékeny, jó kulturállapotban lévő közepes kötöttségű talajon hat a legjobban. Tevékellen vagy szélsőséges talajokra nem való. Kővér talajra se adjuk, ahol a megdőléstől kell tartani. Viszont különösen olyan táblákon gondolhatunk a vadrepcének mésznitrogénnel való irtására, ahol a tavaszi kalászosok nitrogéntrágyázásra szorulnak, vagyis a talaj sovány, régen látott trágyát, pillangós is régen volt benne. Ilyen esetben magyar gazdák is a mésznitrogénnel való beporzást egyrészt a vadrepcé irtása, másrészt a vetés táplálása folytán nagyon termésközpontúknak tapasztalták.

Számolnunk kell továbbá azzal is, hogy a mésznitrogén, mint általában a kémiai szerek, többé-kevésbé megtámadja a kalászt is. Azonban ez a kár édes-kevés ahhoz viszonyítva, melyet a meghagyott vadrepcé a művelési növénybe okoz. Rendes viszonyok között a permetezés vagy beporzás okozta károsodás nem szokott jelentékeny lenni, illetve a kalászos hamar kiheveri, csak hideg vagy aszályos időjárás esetén szenvedhet tőle valamelyest a vetés.

19-20% nitrogén és 50-60% égetett mésztartalmu

MÉSZNITROGÉN

Trágyaértéke: Minden őszi művelési ágnál a legjobban beválk a magas termés-eredmények elérését teszi lehetővé.

A talajt: tevékenyebbé teszi, meggátolja annak elsavanyodását, lazítja, miáltal megkönnyebbíti a kapálást.

Élősdieket: cserebogár lárváit, répanematodákat, csigaféléket, drólférget, repcedarázst, stb., stb., elpusztítja.

Gyomokat: megfelelő időben kiszórva kiirtja, vadrepcénél kitűnően bevált.

Növényi betegségek: mint gabonarozsda, lisztharmat és üszög, s más számos betegségek ellen ellenállóbbá teszi a növényeket, megfelelő alkalmazás mellett teljesen leküzd.

Ára: Lei 800 — speciális jutatszákokban, Lei 850 — légmentesen elzárt bádogdobozokban, ab minden megyében lévő bizományi lerakataink, 100 kg.-ként, csomagolással együtt.

Szaktanácsot, ismertető nyomtatványokat díjmentesen adunk!

Szállítunk ezenkívül: 40—42%-os Kálisót, 16—18%-os Superphosphátot.

„NITROGÉN“ Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton.

Azért leghelyesebb, ha az, aki kémiai szereket irtásra még nem használt, azokat előbb kicsiben kipróbálja. Ezzel egyrészt megtudja, hogy melyik kémiai szer felelne meg neki legjobban és számításokat is végezhet, hogy az egyes irtó eljárások neki miibe kerülnek. De ez a kísérlet arra is jó lesz, hogy a kezelt és nem kezelt parcellák terméséből a gazda kiszámíthatja, hogy az egyes kémiai irtásmódokkal árpájában és zabjában mekkora termésmennyiséget ért el és hogy értékük az irtás költségeit mennyire téríti meg.

De bármit is használjunk a vadrepce irtására, egyet ne felejtsünk el: Olyan kalászosot, amelybe herét vagy hüvelyest (büköny, borsó) vetettünk, kémiai szerekekkel nem tanácsos megpermetezni vagy beporozni, mert az a fiatal herét vagy a hüvelyest akár egészen is elpusztíthatja.

Benyomások a D. L. G. lipcsei vándorkiállításán.

A német akarat és vasszorgalom újabb példával szolgált, a megrendezett lipcsei mezőgazdasági kiállítással, mely felölelt magába minden mezőgazdasági és mezőgazdasággal kapcsolatos tárgyat.

Mindenek előtt az új mezőgazdasági gépcsodákat kell megemlíteni, melyek alkotásánál a modern géptechnika minden vívmánya érvényesült. Halmazával állították ki a különböző talajra való és értékű traktorokat, a szellemes műtrágyaszóróval kombinált vetőgépeket, növényvédővel ellátott sorkapálógépeket, új típusú ekéket, szántótesteket és tárcsásgrubbereket. Cukorrépakiemelők sokfélesége, aratógépek, cséplőgépek, melyekből a szalma nem lazán, hanem dróttal átkötve, szabályosan préselve jön ki, mindmennyi ösztönös haladás a gépi munka korszakának a gazdaságban való előkészítéséhez. A „nehéz ipartól” azonban egy lépést sem tágít a könnyű, mert új rendszerű tejszeparálók, tejsirtalomvizsgálók, keltetőgépek, fejőkészülékek, kézi cukorrépakiemelő és egyben répafejvágó, mind új meg új meglepetéseket hoz a látogatóknak.

A kiállításon bemutatott 280 darab ló közül megemlítésre méltók a nehéz melegvérű és hidegvérű lovaik. Könnyű lovaik közül csak szórványosan jön elő egy-egy, amelyik a mi lóbirálói felfogásaink szerint megfelelő, a legtöbb kardlábú, gyenge csontkötésű, magas csüdű és sok közöttük a hegedűnyaku. Hidegvérű lovaik azonban igen szépek és egységesen tenyésztettek. Meglátszik rajtuk a hivatalos Németország keze.

749 darab szarvasmarha felett mondták birálatot.

A kiállított állatok igen szépek és céltudatosan tenyésztettek. Magukon hordják a jó tejelőképesség minden jeleit. Rekord tehénük a holland lómarha „Peluschke”, a legszigorubb ellenőrzés mellett 11.372 kg., 4% zsirtartalmu tejet adott. A jó átlaguk azonban onnan ered, hogy a rekord tehénük képességét megközelítő jó tehénük ezrével vannak.

Németországban a szarvasmarhák 70% a lapálymarha. Ennek az átalakulásnak okai oda vezethetnek vissza, hogy részben a traktorok térhódítása miatt az ökorneveléssel felhagytak, részben pedig, mert az újonnan szervezett vagy rekonstruált tehénészetek a lapálytehénnel egy kiváló — a hegyi marhánál sokkal jobb — tejelőfajtát nyertek és megtakarítottak hosszú évek nehéz aklimatizáló és tejelésre áttényező munkát, amit szimmentáli bevezetésénél nem kerülhettek volna el.

A juhoknál ki kell térnem a birálói rendszerük helyességére. A juhokat egyenként a juhbiráló bakra állítják és a három biráló egymástól különállóan pontozással bírálja. Amikor ilyen módon végeztek és a díjazásra méltóknak megállapodtak, a döntőbe jutott juhok-

ból 2—2 darabot hivatalosan megnyirnatnak és a gyapjuhozam dönti el az elsőséget.

Sertéseik közül legnagyobb számban a német nemesített sertés volt képviselve. Sertés-tenyésztésük két főtárgyát képező csoportjai a német nemes és nemesített, még máig sem vetették le a gyermekcipőt, ugyanazon hibákban vannak, mint évekkel ezelőtt. Hiába ostromozzák a német tenyésztőket szakfériaiak, a gazdák csökönnyösen megmaradnak nagyfülű, csontos állataik mellett és nem akarnak áttérni némi keresztzéssel a csonítottengérsről az izmok fejlesztésére. Mindkét fajta sertésüknél teljes mértékben áldozták fel a minőséget a mennyiségért. A kiállított sertésanyagok közül a német nemes sertés volt egyöntetűbb. A nemesített sertés igen szélsőséges típusokban volt fellelhető. Egyik egy elrontott yorkshire benyomását keltette, a másik a hosszulábú, hegyes-orrú, feketével tarkázott német legelősertést juttatta eszünkbe. Németország sertésmennyiségével okozhat még gondot Közép-Európa agrárországainak, de minőségben talán még Lengyelországgal sem veheti fel a versenyt.

1931. végéig Románia befejezi az agrárreformot.

A földművelésügyi minisztérium részletes jelentést állított össze, a földreform eddigi eredményeiről. Az érdekes jelentés fontosabb adatai a következők: A parcellázásra került birtok kiterjedése 10 millió 476.076 hektár, ebből pedig 7 millió 746.998 hektárt már felmérték. A felmért területből 2 millió 737.634 hektárra még csak parcellázási tervek vannak, ténylegesen felparcelláztak 2 millió 84.464 hektárt, házhelyekre pedig kiosztottak 93.922 hektárt. Eddig tehát összesen 2 millió 148.386 hektárnyi területet adtak át a falusi népnek és 2 millió 148.386 hektár most van átadás alatt. A fennmaradó 5 millió 99.364 hektárnyi területből, amelyben benne vannak az erdőségek és a régi tulajdonosok birtokában meghagyott területek is, még csak ezután fogják szétválasztani a felosztásra kerülő részt, amely 1929 és 1931 között kerül majd parcellázásra.

A földosztással járó technikai munkálatok eddig 374 millió 598.368 lejbe kerültek. Ebből az összegből azonban még nincs kifizetve 81 millió 890.614 lej, amely a kataszteri mérnököknek jár az elvégzett munkákért. A további felmérési és parcellázási munkálatok költségét 680 millió 824.008 lejre becsülik. A központi kataszteri igazgatóság úgy tervezi, hogy a hátralevő munkálatokat 1931 végéig befejezi. A földosztással járó összes költségeket az állam csak előlegezi és így azt az 1 milliárd 57 millió 598.800 lejt, amibe az egész földosztás kerül, négy év alatt, az agrárreform teljes befejezéséig vissza kell fizessék azok, akik földet kaptak.

Allamilag ellenőrzött, magas titerű „PATRIA” Sertéspestis elleni szérum

kapható: 157

Bucurestiben a Pasteur intézetnél,
Spl. Dr. Davila.

Timșoaran Kun „Madonna” gyógytárában,
Str. Alba Iulia No. 4.

Szakképviselőnk: Dr. met. vet. Mihail Vaide
București, Strada Albișoara 16.
aki bármily szakügyben felvilágosítással szolgál.

Voronov a juhnemesítő eljárásáról.

A „P. N.” egyik legutóbbi számában egy beszélgetést közölt, melyet a lap munkatársa folytatott Voronov tanárral, az ő fiatalítási kísérleteiről. A beszélgetésből az alábbi részleteket közöljük, amelyekről minden jogos tamáskodás mellett is érdemes tudomással birni.

Voronov éppen Konstantinápolyból jött, ahol a török kormány meghívására juhnemesítő állomást rendezett be s Cambridgébe készült, az ottani egyetem meghívására, hogy előadást tartson megfiatalító kísérletei legújabb eredményeiről. A lap munkatársa mindenekelőtt azt kérdezte a professzortól, hogy van az, hogy úgy Németországból, mint Ausztriából és Magyarországból is rossz hírek jönnek az ő módszeréről. Voronov erre tette meg alábbi nyilatkozatát:

Annál is kevésbé értem ezeket a közép-európai rossz híreket — mondta a professor — mert más országokból állandóan a legkitűnőbb eredményekről számolnak be a kísérleteim eredményeinek megvizsgálására kiküldött bizottságok. Ime, itt van egy nemzetközi bizottság jegyzőkönyvének hivatalos másolata, melyet az olasz, angol, francia, csehszlovák, argentinai és spanyol állami kiküldöttek, tudósok és szakemberek az algiri állami juhtenyésztő telepen vettek fel tavaly novemberben. Ezen a telepen, mint ismeretes, öt év óta folytatom juhnemesítő kísérleteimet, mirigyátültető módszeremmel. A bizottság munkássága tehát az e téren elért eredményekre vonatkozik. Több száz háziállaton végeztünk kísérleteket én és munkatársaim úgy Algírban, mint franciaországi, tuniszi, marokkói, szudáni, szenegáli állami juhtenyésztő telepeken.

1924-ben megoperáltam az algiri mezőgazdasági társaság Jacky nevű bikáját, amely akkoriban már elmúlt tizenhat esztendő és teljesen kiöregedett. Hat hónappal az operáció után Jacky visszanyerte fiatalkori képességeit, meghízott, erőteljessé vált. Két esztendőn át jelentékeny számu utódot nemzett, az utódokat bemutattuk a bizottságnak. 1926 őszén Jacky ismét öregedni kezdett, mire újból megoperáltam. Az eredményt, amint ebből a jegyzőkönyvből is láthatja, a bizottság egyhanguan kitűnőnek találta.

A legfontosabb azonban a juhnemesítés terén elért eredményeink. Minden országnak hatalmas gyapjuszükségletei vannak és ezek a szükségletek állandóan emelkednek. A világ gyapjutermelése nem elégséges az egyre növekedő igények kielégítésére. Mi nem az öreg kosokat fiatalítottuk meg, hanem a fiatalokba, melyek még teljes növésben és fejlődésben vannak, helyeztük egy haladottabb koru állat mirigyét, hogy az a belső szekréciós képességekben gazdagabb mirigy nagyobb erővel dirigálja a szervezet általános fejlődését. Nem az a kélom, hogy megoperáljam a föld minden kosát, hanem csupán hogy annyi állatot operáljunk meg, amennyi egy nemesebb faj produkálásához szükséges.

A megoperált kosok átlagsulya 7 kg., 700 grammal több, mint a nemoperáltaké.

Gyapjuk 600 grammal több, mint a közönségeseké.

A megoperált kosoktól származó öt-hónapos báránnyok átlagsulya 8 kg. 100 grammal, gyapja pedig 300 grammal több, mint a velük egykoru, meg nem operált kosoktól származó báránnyoké.

Amint látja tehát, nemcsak hogy baj nincsen, hanem minden a legpompásabb rendben folyik. Sőt remélhető, hogy néhány évtizeden belül az egész világon elterjednek már az én módszeremmel nemesített juhajtók.

A „Minerva” Biztosító Részv.-Társ. közgyűlése.

A „Minerva” Biztosító Rt. id. báró Jósika Gábor, a róm. kat. Státus és az Erdélyi Gazdasági Egylet elnökének elnöklete alatt június 8-án tartotta meg idei közgyűlését, amelyen a részvényesek igen nagy számban vettek részt. A kisebbségi egyházak képviselőin kívül Szilágyi Károly igazgató, mint a viszontbiztosító intézetek képviselője, Kiszner Albert igazgató, mint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budapesti consulense, Hargitay Bertalan, mint az Erdélyi Bank vezérigazgatója, László Endre, mint a Transsylvania Bank ügyvezető alelnöke, és Török Bálint, mint az Erdélyi Gazdasági Egylet titkára jelentek meg.

Az igazgatóság jelentéséből az intézet szolid üzletelvének megfelelő fokozatos emelkedés állapítható meg és különösen nagy megelégedésre szolgált, hogy a múlt évi katasztrófális kárviszonyok dacára az elemi ágazatokban a társaságot csupán 35% -os kár érte. A társaság múltévi mérlege a díjtartalékok szabályszerű dotálása és az összes költségek leírása után tekintélyes tiszta haszonnal zárult.

A közgyűlés nagy örömmel vette tudomásul, hogy a társaság vezetősége az elmúlt évben tőkének reális elhelyezése és kamatoztatása végett Kolozsváron egy háromemeletes bérházat vásárolt.

Az E.G.E. a f. évi január hó 1.-én szoros összeköttetést létesített a Minerva Biztosító Intézettel és az egyesület kebelében külön biztosítási osztályt is létesített, hogy e téren minél fokozottabban szolgálhassa a tagok érdekeit. A gazdaközönség örömmel fogadta az egyesületnek és a szinmagyar biztosító társaságnak közös munkáját és hisszük, hogy összetartó céltudatos munkával sok hasznos szolgálatot tehetünk az erdélyi magyar gazdaközönségnek e téren. Ehhez elsősorban a gazdaközönség osztatlan támogatására lesz szükségünk, amit kérünk és remélünk is.

EGYLETI ÉLET

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési és Értékesítő Szakosztálya

által, 1928. szeptember hó 2—8. napjain rendezendő

II. Erdélyrészi Nemesített vetőmag-kiállítás és Vásár tudnivalói.

I. A kiállítás és vásár célja.

A kiállítás és vásár célja: a kapcsolt területek növénytermelésének fejlesztése, színvonalának emelése, a szakismeretek terjesztése. A nemesített és fajtiszta vetőmagvak termelésének és értékesítésének előmozdítása. A nemesített vetőmagvak, az újabb tenyésztési eljárások, termelési eszközök, anyagok, felszerelési cikkek, szakirodalom bemutatása.

II. A kiállítás és vásár csoportjai.

- I. csoport: Nemesített vetőmagvak.
- II. csoport: Talaj-megmunkáló, magtisztító, cséplő, vető, stb. gazdasági gépek és eszközök.
- III. csoport: Növényvédelmi szerek, műtrágyák, stb.

III. Jutalmak.

A kiállítás kitüntetettjei számára érmek és oklevelek állanak a bíráló-bizottság rendelkezésére.

IV. Tudnivalók.

1. A kiállítás és vásár ideje: 1928. szeptember 2—8. napjai.

2. A kiállítás helye: Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Mureşan—Attila-u. 10., az Erdélyi Gazdasági Egylet székháza és kertje.

3. A kiállítás és vásár tárgyai: nemesített őszi gabona, takarmány, stb., növény vetőmagvak, korai burgonya vetőgumó stb., nyersen és feldolgozott állapotban, gazdasági gépek, eszközök, anyagok, műtrágyák, növényvédelmi szerek stb.

4. Helydíjak: alap- vagy falterület □-méterenként tagoknak 200 lei, nem tagoknak 300 lei. A helyigények a bejelentés sorrendjében elégittek ki.

5. A beküldendő vetőmag minimuma 10 kg. Az egyes növények gyökerestől, tövestől is beküldhetők demonstráció céljából.

6. Tűz és betörés elleni biztosítás díja minden megkezdett 1000 lei érték után 10 lei, mely összeg a bejelentéskor a helydíjjal együtt fizetendő.

7. Bejelentések 1928. évi augusztus hó 15.-ig, a hely- és biztosítási díjakkal együtt az E. G. E. titkári hivatala címére küldendők be.

8. A katalógus a bejelentésekből fog összeállítani román és magyar nyelven. A kiállítás címének és a bejelentett tárgyak felsorolásának közlése díjtalan. Bejelentendő a kiállító neve, pontos címe, a kiállítandó tárgyak vagy termények fajtája az eladó készlet mennyiségének és árának megjelölésével.

9. Hirdetés a katalógusban: oldalanként 1200 lei, féloldal 600 lei, negyed oldal 400 lei, szalaghirdetés díja 300 lei.

10. A kiállítandó tárgyak beküldési határideje 1928. augusztus hó 30.

11. Belépőjegy nincs. A katalógus megváltása kötelező. Kiállítók az első megvásárolt katalógus után másra át nem ruházható állandó szabad belépésre jogosító igazolványt kapnak.

12. Eladási jutalék. A kiállításon és vásáron eszközölt eladás, vagy felvett rendelés után az érték 2%-a jutalék címén a kiállítási iroda pénztárához nyugta ellenében befizetendő. Az árusítást a kiállítási és vásári iroda is elvállalja.

13. Kártérítés. A kiállított tárgyak lelkiismeretes őrzetéséről a rendezőség gondoskodik, azokat biztosítja. A tárgyak elveszéséért és azokban keletkező esetleges károkért úgy a szállítás, mint a kiállítás tartalma alatt is a rendezőség a felelősséget a biztosító-társaságra hárítja.

14. Minden a kiállítással és vásárral kapcsolatos kérdésben felvilágosítást nyújt az E. G. E. titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Mureşan—Attila-u. 10.).

Kolozsvárt, 1928. április hó 26.

E. G. E. Növénytermelési és Értékesítő Szakosztálya nevében:

Dr. Péter Béla s. k. szakoszt. elnök.

Török Bálint s. k. szakoszt. titkár.

KONOPI

KÁLMÁN dr.

ODVOSI GAZDASÁGA

már elfogad kötelezettség nélküli előjegyzéseket eredeti nemesített vöröskálászú odvos 3. sz. búzájára, továbbá 5 mázsa tételekig 37. sz. keresztlezett fehérkálászú búzájára és 80 kilós tételekben új. 54. és 103. sz. fajtáira, amelyek az idén kerülnek először kipróbálásra.

102

Cim: **Odvoş, u. p. Conop, Jud. Arad.**

Vegyes közlemények

Kitüntetés. Dr. Cristea Tibor állategészségügyi vezérfelügyelőt, a kolozsvári állategészségügyi inspektorátus igazgatóját a régenslanács az „Ordinul Steaua Romaniei in gradul de Ofiter” rendjellel tüntette ki.

Előkészületek a szeptemberi gazdahétre. Az E. G. E. Növénytermelési szakosztálya a szeptemberi mezőgazdasági termény-, gép-, eszköz- és anyag-kiállítás tartama alatt gazdasági előadásokat és gépbemutatót óhajt rendezni Kolozsváron. A kiállítás napjainak programját most állítja össze a szakosztály. A kiállítás megnyitásának napján d. u. a Cukor-repatermelők Szövetsége óhajt egy gyűlést tartani. Ugyanakkor a műtrágyák jelentőségéről, hasznáról és alkalmazásának módjáról való előadás tartására kérte fel a szakosztály dr. Bittera Miklós magyaróvári gazd. ak. tanárt, akit az erdélyi magyar gazdaközönség még a kolozsvári gazd. akadémiáról ismer. Utána Szász Ferenc tart előadást a cukorgyári melléktermékek jelentőségéről és felhasználásáról. A kiállítás második napján d. e.-re gépbemutató rendezését vette tervbe a szakosztály, d. u. pedig előadást tart a buzanemesítésről dr. Konopi Kálmán birtokos, növénynemesítő és egy előadás fog tartani a traktor kérdésről. Az előadó személyében még megállapodás nem történt. A kiállítás harmadik napján az egyesület Dohánytermelési Szakosztálya óhajt gyűlést tartani, amellyel kapcsolatban dr. Péter Béla c. gazd. ak. igazgató, szakosztályi elnök a növényvédelemről, dr. Eöry István magyarigeni birtokos ig.-vál. tag pedig a mezőgazdasági munkás biztosításról tart előadást. A kiállítás negyedik napja a gazdaköri élet és szövetkezeti eszme propagálásának van szánva. E napon dr. Nagy Endre, a Szolnok-Doboka vármegyei Gazdasági Egylet titkára, dr. Ferencz József a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége központjának jogtanácsosa és a „Hanyga” fogy. és ért. szövetkezetek központjának delegáltja tartanak előadásokat. A kiállítás utolsó napján d. e. az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhészeti szakértekezletet tart, amelyen a méhészet megadóztatásáról dr. László Márton E. M. E. alelnök, a méhek viaszépitményeiről Stief Ottó E. M. E. ig.-vál. tag és az inségben szenvedő méhek kedvezményes áru, adómentes cukorral való ellátásáról Pataki András várfalvi unitárius lelkész, E. M. E. ig.-vál. tag tartanak előadásokat. Az előadások a kiállítás területén, az egyleti székház emeleti kistermében fognak megtartatni. A fentieket csupán előzetes tájékoztatásul írjuk. Amint a felkért előadóktól a válaszok beérkeznek, a végleges napirendet is közölni fogjuk.

PIAC.

Az erdélyi termény és állatkereskedelem átszervezése regáti mintára.

A hivatalos lap közli, hogy a kormány Erdély és Bánság területére is kiterjeszti a termény- és állatkereskedelem szabályozásáról szóló törvényt és ezzel a csatolt területek magasabb fejlettségű mezőgazdasági kereskedelmét a primitív fokon álló régikirálysághelyi piac nivójára süllyeszti.

A régi Románia mezőgazdasági kereskedelmét ugyanis teljes egészében a vásárok, speciális szóval oborok látták el. Ezek az oborok az egyes mezőgazdasági gócpontokon felállított és gabonarakárokkal, élőállatok számára épített férőhelyekkel ellátott bekerített területek, amelyek a kereskedelmi forgalom céljait szolgálják.

A régi királyságban az oborokon kívül nincs mezőgazdasági kereskedelem. Minden termény- és élőállatüzlet az oborokon keresztül bonyolódik le.

Az obor arra a célra szolgál, hogy közvetlen összeköttetést létesítsen az eladó és a fogyasztó között, tehát *látszólag* kizárja a mezőgazdasági kereskedelemről a nagy és kis termény-, illetve élőállatkereskedőt.

Az obornak nevezett bekerített helyre kell behajtani minden rakott szekeret és eladásra kerülő élőállatot. Ezen a területen, a megfelelő *központi ellenőrzés alatt* történik minden vétel és eladás. *Amelyik vétel nem itt történik, csak akkor jogérvényes és nem kihágás, ha az oborok valamelyikének vezetőjétől igazolást nyer.*

Kicsinybeni forgalomnál egy kis jóakarattal még elképzelhető ez a furcsa nevű terménykereskedelmi rendszer, bár itt is különös, hogy a detailista vevő és eladó is kénytelen legyen alkalmazkodni az oborok bürokrata rendszeréhez, aki a magánforgalomban minden nehézség nélkül percek alatt lebonyolíthatná terménykereskedelmi ügyletét. Nagyobb tételek elhelyezésénél azonban maga az abszurdum ez az új rendszer. Arra vonatkozólag ugyanis, sem intézkedés nem történt, sem lehetőség sem nyílik, hogy mi történjék a vagon-tételes forgalomban. Az oborok ugyanis a regáti érvényben levő és Erdély és Bánság területére kiterjesztett mai rendszerükben a világegyetem jelenlegi utat a gabona- és termés-tőzsdékhez való kifejlődés felé.

Az oborok felállítását az iparkamarák feladata. Minden kamara saját területén annyi obort állít fel, amennyit szükségesnek tart. Az aradi iparkamara például nyolc ilyen obor felállítását vette tervbe a következő helységeiben: Arad, Pankota, Szentanna, Kisjenő, Csermó, Kürtös, Körösbökény, Halmágy.

Az oborok irányítója a kamarák által küldendő háromtagú bizottság, amely kereskedőkből áll. Míg nyílik arra is, hogy ebben a bizottságban gazdák is helyet kapjanak. Ez azonban az iparkamarák méltányosságától és a mezőgazdasági kamarák ajánlásától függ.

A háromtagú bizottság *rogtónitélő bíróság jellegével bír az obor területén kötött összes üzletk vitás ügyeinél.* Minden kamara saját tisztviselőiből egy titkárt delegál az oborhoz. Az oborok vezetőségének kereskedelmi és jogi képzettsége ellen már eleve is óvást emelünk.

Minden megkötött üzletnél vevő körtjeget tartozik kiállíttatni az eladóval. Ezt a körtjeget az oboriroda láttamozza. Ugyanakkor mintát is vesz a gazdát cserélő terményből, hogy az esetleges vitás ügyek elbírálására tárgyi alapja legyen. *Az obor rezsijének fenntartása természetesen a vevőt és eladót terheli.* Maga a kereskedelmi ügylet nem esik a bélyegtvörvény alá, de a kamarák a *rezsi arányában jogosultak illetéket kivetni és szedni!!*

Az oborok raktározási műveletekkel nem foglalkoznak. Ez azt jelenti, hogy aki nem tudja eladni idejében a terményét, elviheti magával a szállodába. Esetleg bérelhet raktárhelyiséget is, ami további kiadás a beszállítás rizikójával már megterhelt termelőnek.

Az obor területét és a kerítést megfelelő helypénz szedhetési jogának ellenében a *községek kötelesek nyújtani.* A raktárhelyiségek építési költségeit a kamarák investálják. Oboralapítási járathban van ma Erdély és a Bánság területén minden kamarai főtitkár.

Annaira megszokott jelenség átfogó jelentőségű gazdasági rendszerváltoztatásoknál az állam, a kormány, illetve a liberális érdekszövetség, politikai profitjának felvetődése, hogy a fontos szemponttal, az obor problémánál is foglalkoznunk kell.

Oborügyletek lebonyolításával kizárólag kinevezett minisztériális ügynökök foglalkozhatnak. Nem valószínű, hogy a kormány azért borította le az egész szénás szekeret, hogy a marék gombostűnyi oborügynököt eldugja benne. Minden valószínűség szerint az egyedül üdvözítő központosítás szentséges elve sem kielégítő magyarázat. Egyelőre mégis meg kell elégednünk ezzel és el kell fogadnunk a jogérvényes

tényt. A mezőgazdasági produktumok piacát obor-címen a kereskedelmi minisztérium vette kézbe anélkül, hogy tekintettel lett volna a földművelésügyi minisztériumra, vagy legalább formai kérdést intézett volna a fontos nemzetgazdasági tényezőkhöz.

Országosvásárok.

Jul. 1-én Hosszúfalva, Királyhalma, Magyarberkesz, Sárosberkesz, Tasnád, Zabola. — 2-án Balászfalván, Maraszkerék, Homoródkarácsonyfalva, Kászonaltiz, Marosvécs, Nagyhalma, Némethbogsán, Radnót. — 3-án Arad, Csernő, Lugos, Marosborsa, Lornya. — 4-én Avaslakence, Berzova, Dragomérfalva, Erdőszentgyörgy, Korond. — 5-én Alsócsernáton, Erzsébetváros, Huszt. — 6-án Alsóárpás, Diószeg, Drág, Komoród, Mezőörmenyes, Teregova. — 7. Baisa, Éraód, Kápolnás, Királyfalva, Magyaraposa, Marosillye, Szászabánya, Székelykeresztúr, Szilágycseh. — 8-án Gyergyótölgyes, Pusztakamaras. — 9-én Topánfalva. — 10-én Ákosta, Nagyat, Nagymajtény, Oláh Toplica. — 11-én Alcsid, Mehadia, Vajdahunyad, Zsibó. — 12-én Alsóvárány, Bikszád, Felsőbánya, Halmi, Ketteg, Rozsnyó, Szamoskrassó. — 13-án Aracs, Asszonyfalva, Csikszerecs, Medgyes, Nagyzorlenc Szamosnagygoroszló. — 14-én Kraszna, Szilágynagyfalva, Polyán, Uzdiszentpéter. — 15-én Datta, Margitta, Siklód, Sószmező, Balavásár, Ditró, Kissink, Nagyszalonta. — 17-én Borosjenő, Damania, Gyergyódió, Havasmező, Komlód, Lippa. — 18-án Feketetó, Opécska. — 19-én Hada, Sárköz. — 20-án Gátalja, Gyarmata. — 21-én Kercz, Kraszna-beltek, Máramarosziget, Zám. — 22-én Kovászna, Mezőrűcs, Nagymás. — 23-án Királydaróc. — 24-én Berkesfalva, Dicsőszenimárton, Gyalu, Nagyida, Vajdakamaras. — 25-én Buziási, Kóhalom, Oravica, Szamosujvár. — 26-án Bánffihunyad, Erzsézska, Dolha, Dombó, Felső- és Középvíró, Gerend, Gyulafehérvár, Nagytornya, Parajd, Sajóudvarhely Szinerváralja. — 27-én Szalárd. — 28-án Buza, Magyarszentpál, Oravicafalu. — 29-én Csenger. — 30-án Briu-Mare, Nyárádszereda, Sajószentpál. — 31-én Bázna, Nagybacon, Nagyszentmiklós, Németszentmiklós.

Gabonapiac Kolozsváron. Buza I. oszt. 79—80 kg. 1000, II. oszt. 76—77 kg. 950—960, árpa I. oszt. 800, árpa II. oszt. takarmány 750, zab I. oszt. 850, II. oszt. 820, tengeri keményszemű 800, tengeri lófogu 780—790 lei mázsánként.

Tej- és tejtermék árak Kolozsváron. Tehén tej 7, bivalytej 9, tejszín 25 lei literenként. Tea vaj 136, Főző vaj 110, tehén túró 24, juh túró 48, juh sajt közöns. 48, csemege sajt 120 lei kg. ként.

Gyümölcsárak. Cseresznye 20, dió bél 112, földi eper kerti 28 lei kg. ként. Egres 1 liter 10 lei.

Zöldségárak. Murok 1 kötés 2, zeller 3, hagyma 3, káposzta 1 fő 14, retek 1 kötés 1,

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszenimárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TŐKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt., Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt., Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászregenyvidéki Takarékpénztár Rt., Szászregenyben és Népbank Rt., Bánffihunyadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabély. — Betéteket elfogad. — *Áruraktár a vasút mellett.* 1805

petrezselyem 2, karalábé 1, fokhagyma 4, kelkáposzta 1 fő 6, burgonya 1 kg. 16 lei.

Műtrágya árak. A „Nitrogén” Műtrágya és Vegyipar Részvénytársaság a mézsnitrogén árárt f. évi július hó 1-ével a következőkben állapította meg: 50 kg.-os papírzsákokban 750 lei 100 kg.-ként bto/nto, 100 kg.-os jutazsákokban 780 lei 100 kg.-ként bto/nto, 100 kg.-os bádogdobokban 850 lei kg.-ként netto, 50 kg.-os bádogdobokban 900 lei 100 kg.-ként netto franco waggon rendeltetési állomás. A fizetési feltételek a következők: Készpénzfizetésnél, mely vagy megrendelésnél, vagy az áru átvételkor történik, 5% scontó. Ezen engedmény jár a legalább 50% os készpénzfizetés mellett is, de az természetesen csak a kifizetett összegből hozható levonásba. Hitelt nyújt a gyár váltófedezet ellenében 6 hónapra, melyből 60 nap kamatmentes, azután pedig 1½% o haví kamatot számít.

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nél biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozdítja elő.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Keresek megvételre kisebb középbirtokot. Ajánlatokat E. G. E. jelzéssel és a birtok helyének, kiterjedésének, árának, felszerelésének megjelölésével kiadókba kérek.

Állást keres 15 évi uradalmi gyakorlattal bíró nőtlen református földműves iskolát végzett szerény igényű gazdasági ispán. Címe a kiadóban.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázószervezettel, duplasoros golyóscsapágyakkal, acélramával, benzin-petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva

Malmigépek Ganz-hengerszékek, sziták, kombinált koptató- és tisztítógépek, darutisztítók stb. —

malomátalakítások, Dieselmotorok kompressoros és kompressor nélküli kivitelben.

C o r m i c - I n t e r n a t i o n a l

petroleum-traktor 3 vasú ekével.

Hosszu lejáratú fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Az Első Magyar Gazdasági Gőpgyár R. T.

Budapest romániai képviselőte.

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

A leghatásosabb, legbiztosabb, legolcsóbb

a több éves hatású, 16—18% foszforsavtartalmu, természetes

160

trágyaanyag

A „TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”

Ára métermázsánként 192—216 Lei. Zsákok beszerzési áron. Szállítja

a „Cioclovina” Soc. in Comand. PUI (Județul Hunedoara)

Rendeléseket az őszi időnyre már most kérünk, mert ősszel, a szükség pillanatában, az összehalmozódó rendeléseknek esetleg nem tudnánk kellő időben eleget tenni.